

calicem in sacristia cum hostia præparare, ad altare illud deferre, discooperire, tergere, vinum et aquam infundere, atque post communionem cooperire, et ad sacristiam reportare (1). Et quamvis dicatur quod, ex S. Pii V privilegio, liceat in Hispania ante Missam calicem ad altare deferre et corporalia extendere, hoc ab ipsomet celebrante, vel a clerico in sacris constituto, in casu fieri potest, numquam vero a ministro laico, cui nefas est vasa sacra et corporalia tangere; ideoque prohibemus, ut ipsi hoc numquam permittatur.

XV. Antiquitus fideles inter sacrificium offerebant panem et vinum ex quo Eucharistia conficeretur, et sacrorum ministri alerentur. Hujus oblationis in locum, posterioribus sæculis pecuniam dare consuetum est, non ut consecrationis pretium offeratur, sed ut sacerdos sustentationi suæ stipendium habeat; æquum enim est, ut, qui altari inservit, de altare vivat (2), ideoque hujusmodi stipendium nulla simoniæ labe inficitur, si in illo recipiendo statutæ ab Ecclesia leges inviolabiliter serventur (3). Ad Episcopum Ordinarium pertinet Missarum stipendia, vel eleemosynam determinare pro locorum adjunctis, et præter taxam nemini licet aliquid quovis titulo exigere: si tamen sponte a fidelibus offeratur, illud excipere potest sacerdos. Etiam pro Missis, quæ certis horis celebrari debent, et pœnales vocantur, ratione laboris et molestiæ majus stipendium percipere permittimus, ab Episcopo aprobandum, si de perpetua agatur fundatione seu onere.

XVI. Quum nihil sit quod tam pietatem offendat, immo ab ipsa retrahat sacrificii oblatione, quam illud, quod peccatum grande nimis in veteri hostiarum immolatione appellatur (4), quodque Concilium Tridentinum imprimis execratur, et ab Episcopis omnino eliminandum jubet (5), nempe quidquid est simoniaca labe, vel turpi quæstu infectum, aut non longe abest, uti conditiones, pacta, necnon importunæ atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, Episcopi, auctoritate etiam Apostolica qua pollent in omnibus ad magnum hoc sacrificium spectantibus (6), abusus exterminent, si quos in hac re deprehenderit, præ oculis habentes Constitutionem Pii Pape IX *Apostolicæ Sedis*.

XVII. In memoriam denique omnium revocamus decretum Sacræ Congregationis Concilii, quo declaratum fuit, esse mercimonium, ab Episcopis coerendum, bibliopolarum vel mercatorum agendi rationem,

(1) S. Rit. Cong. pluries 7 Sept. 1816. (2) 1. Cor. IX, 13.
(3) S. Thom. 2.^a 2.^a Quæst. 100 art. 2 ad 3. (4) 1 Reg. II, 17.
(5) Sess. XXII, decret. *De obser. et evitand. in Missæ sacrif.*
(6) Id. id. Ben. XIV, Const. *Accepimus*.

qui adhibitis invitamentis et præmiis, vel alio quocumque modo eleemosynas Missarum colligunt, et sacerdotibus quibus celebrandas committunt, non pecuniam, sed libros, aliasve merces rependunt, etiamsi nihil ex eleemosyna imminuatur, et pauperibus sacerdotibus ita subveniatur, vel operi pio applicetur lucrum ex eleemosynarum permutatione haustum. Item ad hoc turpe mercimonium concurrere, qui acceptas a fidelibus, seu piis locis eleemosynas, bibliopolis, mercatoribus, aliisque earum collectoribus tradunt, sive aliquid præmii, sive non, ab eis recipiant, quique ad eis pro Missis celebrandis, libros aliasve merces recipiant, sive harum pretio imminuto sive integro; licere tamen pro Missis celebratis recipere stipendii loco libros vel alias merces, seclusa quavis negotiatione, vel turpis lucri specie (1).

TITULUS III.

DE CULTU ET EXPOSITIONE SMI. SACRAMENTI.

Quum in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento Dei Filium præsentem adesse credamus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dixit: «et adorent eum omnes angeli Dei» (2), quem magi procidentes adoraverunt (3), quem denique in Galilæa ab apostolis adoratum fuisse Scriptura testatur (4); nullus dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles, pro more in catholica Ecclesia semper recepto, patriæ cultum, qui vero Deo debetur, eidem exhibere debeant (5). Ut ergo vividius incitarentur fideles ad hunc cultum præstandum, accedentes cum fiducia ad thronum gratiæ (6), unde tot tantaque beneficia hominibus distribuere paratus est benignissimus Deus, cujus deliciæ habitare cum filiis hominum (7), quique omnes peramanter ad se invitat dicens: *venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos* (8), publice et solemniter Sanctissima Eucharistia in templis proponi cœpit. Ex quo venerando universalis Ecclesiæ more, uberrimi fructus fervoris, et Deo acceptissimæ devotionis colligi ab omnibus possunt, uti tot sancti, qui nostram illustrarunt regionem percepisse novimus, dum frequentissime ac diutius coram Sanctissimo Sacramento fide pleni et charitate ferventes in oratione perseverabant. Desiderio itaque desideramus hunc Sacratissimæ Eucharistiæ cultum ubique promovere, non tantum ut

(1) S. Cong. Concil. 9 Sept. 1874. (2) Hebr. I, 6.
(3) Matth. II, ss. (4) Id. XXVIII, 17.
(5) Conc. Trid. sess. XIII, cap. 5. (6) Hebr. IV, 16.
(7) Prov. VIII, 31. (8) Matth. XI, 28.

excitentur fidelium animi ad reverentiam, quæ Dei Filio debetur, præstandam, sed ut merito honore reparentur tot injuriæ ipsi augustissimo Sacramento illatæ ab impiis hominibus, qui satanico ducti spiritu templa Dei polluere, tabernacula profanare, Sacratissimam Hostiam sacrilego ausu in terram dejicere, pedibusque conculcare non reformidant.

Ut tamen omnia rite sancteque in hac re perficiantur, et ne cultus fervorem tepescere, et finem sacræ liturgiæ impedire contingat, sequentia monenda et præcipienda decernimus.

I. Sacerdotes ministri amantissimi Domini qui in Sanctissimo Sacramento nos diu noctuque expectat, ut venia nos condonet, consolatione reficiat, amoris ulnis amplectatur, in publicis concionibus, in catechetica institutione, in pœnitentiæ administratione, in privatis quoque colloquiis, fideles ardenti zelo hortentur, atque commoneant ut quam frequentissime pro rerum suarum conditione possint, ad illum devote visitandum et adorandum concurrant. Absit ut, tepescantibus animis, ab hominibus deseratur, qui propter homines in altari residet, ut vitam habeant, et abundantius habeant (1). Beatus ille populus, in quo piissima hæc praxis vigeat visitandi augustissimum Sacramentum, tum venerationi publice propositum, tum in tabernaculo reservatum, et adeundi ad hunc thronum gratiæ, ut misericordiam consequatur, et gratiam inveniat in auxilio opportuno (2).

II. Sciant tamen nihil ipsorum verba profutura, nisi operibus confirmantur, ideoque exemplo præeant. Ministri Christi sunt; ad eum ideo frequentissime accedant, ut illuminentur (3), et tamquam Moyses illuminatam mentem, imo et faciem habeat ex consortio sermonis Dei (4). Pro hominibus constituuntur in iis quæ sunt ad Deum (5); inter vestibulum ergo et altare orantes consistent, ut gratiam et misericordiam omnibus impetrent, vices eorum gerentes, qui, vel necessitate impediti, vel negligentia tepidi, ad adorandum Dominum nunquam vel raro ad tempus veniunt. Videantur a fidelibus prope tabernaculum in adoratione humiliter consistentes, et sic facilius trahentur et illi, dum eis dicant: ecce Deus noster; «venite adoremus, et procidamus ante eum: præoccupemus faciem ejus in confessione (6), et hauriamus aquas in gaudio de fontibus Salvatoris» (7). Laudem quidem merentur, et a Domino benedictionem accipient, qui, cum possint, horas cononicas coram Sanctissimo dicunt.

(1) Joann. X, 10. (2) Hebr. IV, 16. (3) Ps. XXVIII, 6.
(4) Excod. XXXIV, 29. (5) Heb. V, 5. (6) Ps. XCIV, 2. (7) Isai. XII, 3.

III. Nec ad persolvendum tantum adorationis, gratitudinis, amoris et fiduciæ pensum in frequenti Smi. Sacramenti visitatione, sacerdotes verbo et exemplo populum excitent, sed etiam ore et opere doceant pietatem, religionem, reverentiam ipsi exhibendam in veræ fidei testimonium. Transeuntes, accedentes vel recedentes ab altari ubi Smum, Sacramentum in tabernaculo clausum est, uno genu usque ad solum ducto, flectere debent cum gravitate, reverentia et modestia. Quando verò expositum est, sive in pyxide intra tabernaculum apertum, sive publice in throno, omnes cujuscumque conditionis et gradus ante altare transeuntes, vel ab illo recedentes, utroque genu graviter ac devote genuflectere debent. (1). Curent etiam verbo pariter et exemplo piam praxim commendare detegendi caput, quoties ante fores ecclesiæ transitus fiat, domum Dei reverentes, et augustissimum adorantes Sacramentum.

IV. Duplex ipsius fit expositio; *privata*, seu sacræ pyxidis intra tabernaculum, ejus ostiolo tantum aperto, et *publica*, seu sacræ Hostiæ in ostensorio insertæ, et in throno solemni ritu exhibitæ (2).

V. Ad privatam quod attinet, justa et rationabilis causa sufficit parochi ad illam faciendam, absque necessitate veniam obtinendi (3); et S. Caroli Borromæi exemplo innitentes, eam clero nostro commendamus fieri, præsertim diebus festis, et in publicis calamitatibus, aliisque fidelis populi necessitatibus. Episcoporum tamen erit instructionem conficere, ut digne peragatur quoad ritum servandum, lumina accendenda, incensum adolendum, et benedictionem in fine cum pyxide dandam, uti permitti posse declaravit nuperrime Sacra Rituum Congregatio (4).

VI. Ad publicam vero, seu solemnem expositionem quod spectat, ne ex ipsius nimia frequentia, nec Dei gloria augeatur, nec fidelium ædificatio fervorque promoveatur, non parochorum judicio relicta est ab Ecclesia, sed episcoporum auctoritati commissum est in unaquaque Diœcesi id statuere quod magis oporteat (5). Meminerint itaque rectores omnes ecclesiarum, etiam regularium, integrum ipsis non esse solemnem hanc Smi. Sacramenti expositionem, cum libuerit, peragere, sed tempus, modum et ordinem ab Episcopo præscriptum retinendum esse (6). Si qua autem peculiaris causa in aliqua ecclesia adsit ad expositionem faciendam præter statutos et concessos

(1) S. Rit. Cong. 19 Aug. 1691.

(2) Ben. XIV, Inst. XXX. (3) Ben. XIV, Ep. ad Card. Vicar, 27 Jul. 1755.

(4) 16 Januar. 1886. (5) Ben. XIV, Const. *Accepimus*.

(6) Id. Const. cit. et Epist. ad Cardin. Vicar. 27 Jul. 1755.

dies, in unoquoque casu, vel, si ordinaria seu periodica fuerit, in unoquoque anno ab Episcopo petenda erit (1).

VII. Quum a Summis Pontificibus sæpius commendatam sciamus solemnem expositionem quæ extremis bachanalibus diebus peragitur et Quadraginta Horarum oratio appellatur, optamus, ut tam laudabile exercitium in omnibus populis, et in pluribus simul ecclesiis, etiam monialium, celebretur, ad gravissimas reparandas injurias quibus divina majestas miserrimis illis diebus offenditur, et ad impetranda cœlestia auxilia, ne fideles tentationis tempore a Domino recedant. Facultatem itaque facimus hanc piam functionem ubique celebrandi, et parochi, ad excitandam devotionem, indulgentias a Summis Pontificibus (2) in eum finem concessas annuntient. Si pro locorum adjunctis, vel ob ecclesiarum penuriam per tot horas fieri expositionem difficile evaserit, saltem per aliquod tempus peragatur, vespertinis horis quæ fidelibus commodiores censeantur.

VIII. Decreta S. Sedis, præsertim in diuturna expositione præscribunt, ut altaris imagines tegantur (3), et ea tantummodo toleratur detecta, quæ principalem altaris, utpote eidem dicati, locum occupat, si agatur de festivitate Titularis (4), ita tamen ut præcipuus apparatus et honor semper divinissimo Sacramento tribuatur. Cum ratio harum præscriptionum sit, vitare ut fidelium mentes et oculi in Sanctorum imagines primario fixentur, unde minus attente ac devote Sacratissima Eucharistia adoretur, facile dignoscitur, non solum ab ipso altari expositionis amovenda esse, sed ne quidem prope illud, seu in cornu ejusdem collocari licere.

IX. Non semel a Sac. Rituum Congregatione præceptum legimus, ne conciones habeantur Sanctissimo Sacramento exposito (5). Volumus ergo, ut sicut aliis in Diœcesibus servatur, in initio sermonis velo obtegatur Smum. Sacramentum, nisi de eodem fuerit sermo, vel de expositione agatur, quæ Quadraginta horarum dicitur, et ut campanulæ sonitu moneatur populus, tam in actu ostensorium occultandi, quam quum post concionem detegatur.

X. Si longiori tempore expositum remaneat, summa diligentia curandum est, ne, uno quidem momento, absque adoratoribus maneat, ad quod præsertim tenentur sacerdotes et clerici omnes, juxta quod statuit Benedictus XIV, scilicet, duos, vel saltem unum superpelliceo

(1) S. R. Cong. pluries. (2) Clem. XIII, per dec. S. C. Indulg. 23 Jul. 1765.
(3) Inst. Clem. § III, n. 3 et 9.—§ IV, n. 1.—S. R. C. 11 Mart. 1871.
(4) S. R. C. 27 Sept. 1828.
(5) S. Rit. Cong. 16 Febr. 1630.—23 Sept. 1837.—Instr. Clement.

indutum in præbyterio, in actu adorandi flexis genibus constanter permanere (1). Si omnino toto tempore adesse nequeant clerici parœciæ adscripti, quos omnes ad id obligatos declaramus, curet ecclesiæ rector, ut duo saltem ex confratribus Smi. Sacramenti adsint, qui numquam tamen prope altare, nec intra presbyterium consistant (2).

XI. Serventur adamussim Rubricæ in omnibus, quæ pro expositione et repositione Smi. Sacramenti præscripta sunt. Amoveri debent tabellæ secretarum ab altari expositionis (3), nec non crux, nisi Missa celebretur: tunc enim uniuscujusque Ecclesiæ consuetudo servari potest (4). In actu, seu functione expositionis cantetur prima strophæ hymni, scilicet, *Pange lingua*; in repositione vero, *Tantum ergo, et Genitori*. Si diuturnior fuerit expositio, post stropham *Pange lingua*, et versum *Panem de cœlo*, ante orationem (si dicatur) dici potest *Dominus vobiscum*. In actu repositionis nequit dici ante nec post orationem, cujus conclusio brevis esse debet (5). Sacerdos, qui in throno collocat, vel inde amovet ostensorium, stola uti debet (6), non tamen humerali velo, tametsi ad posteriorem altaris partem ascendendum sit (7). Benedictio cum Smo. Sacramento in publica expositione semel tantum in die dari potest, in actu repositionis, præmisso hymno et oratione (8), et in actu benedicendi populo, nihil omnino recitari, vel cani permittitur, quavis non obstante consuetudine: nil tamen impedit quominus, non quidem ante, sed statim post benedictionem, pius aliquis concinatur versiculus, patrio licet idiomate (9). Rursum in actu benedictionis thurificatio Smi. Sacramenti minime præscripta est; potest tamen fieri a sacerdote assistente, vel thuriferario, ubi adest consuetudo (10).

XII. Quo cultus tam Augusto mysterio debitus melius conservetur et crescat, impense optamus et volumus, ut per parochos instituantur, vel potius resuscitentur aut accomodatius refoventur confraternitates Smi. Sacramenti, tot indulgentiis a Summis Pontificibus nutritæ et auctæ, quæ venerationis Sacratissimæ Eucharistiæ exhibendæ curam gerant, vel adorando, dum proponitur colendum, vel comitando, dum in processione, aut ad infirmos defertur, vel media subministrando ad honorem tali ac tanto Salvatori dignum, quantum fieri poterit,

(1) Ben. XIV. Inst. XXX. (2) S. R. C. 22 Jan. 1876. (3) Id. 20 Dec. 1864.
(4) Ben. XIV. Const. *Accepimus*—S. Rit. Cong. 14 Maji 1707.
(5) Cærem. Episc. Lib. II, cap. 33, n. 27.—S. R. C. pluries. Nuper 29 Mart. 1861. (6) S. Rit. Cong. 12 Aug. 1854.
(7) S. Rit. Cong. 16 Dec. 1828.—7 Dec. 1844. (8) Id. Jul. 1857.
(9) Id. 16 Mart. 1833.—3 Aug. 1839.—26 Mart. 1859.
(10) Id. 11 Sept. 1847.—7 Dec. 1850.—7 Sept. 1861.

splendido cultu externo contestandum. Optandum quoque foret, ut in civitatibus, ac in præcipuis oppidis, consociationes instituerentur perpetuæ, vel saltem diuturnæ Smi. Sacramenti adorationis, quæ magno cum pietatis incremento pluribus in diœcesibus statutas esse constat, etiam in nostra provincia. Hoc enim assiduo adorationis studio eveniet ut fideles sibi gratulentur, illud nobis cum cœlitibus commune esse, ut utrique Christum Dominum præsentem habeamus; sed quo uno gradu ab ei distemus, illi præsentem beatam visionem perfruantur, nos præsentem et tamen ab oculorum sensu remotum sacrorum mysterium velamine se occultantem, firma et constante fide veneramur, ita tamen, ut aliquando revelata cernere facie, ejusque gloriæ visu beatos futuros esse speremus (1).

XIII. Ad cultum etiam sacratissimæ Eucharistiæ speciali modo persolvendum, constat præterea pie et religiose in Dei Ecclesia inductum fuisse morem, ut, præcelsum et hoc venerabile Sacramentum in processibus reverenter et honorifice per sacra templa, vel etiam per vias et loca publica circumferatur, quo christiani, singulari ac rara quadam significatione, gratos ac memores testentur animos erga communem Dominum et Redemptorem pro tam ineffabili et plane divino beneficio, quo mortis ejus victoria et triumphus repræsentatur (2).

XIV. Ne tamen hæ processiones, vel sua frequentia vilēscant, vel cæremoniis pro lubitu introductis, solemnitatis magnificentiam obnubilent, institui minime possunt, nisi statutis a jure, vel ab Episcopo tempore et ritu.

XV. Primum locum inter omnes obtinet processio ab Ecclesia præscripta in festo Smi. Corporis Christi. Festum hoc, et processio ubique celebrari oporteret, atque ita optamus fieri, aut proprio solemnissimo ipsius die, aut ejus octava perdurante, quum ab Ecclesia hi dies specialiter ad Smm. Sacramentum solemniter adorandum instituti fuerint. Attamen cum pluribus in locis nequeat illis diebus celebrari, Sacra Rituum Congregatio decrevit, ut ubi processio Smi. Sacramenti in ejus festo die, vel per octavam, ea qua decet solemniter pompa nequiverit haberi, designet Episcopus, pro suo arbitrio et prudentia, unicuique Ecclesiæ aliquam ex sequentibus Dominicis, in qua solemniter illa processio peragi possit (3). Cum vero, ex antiqua saltem consuetudine, jam assignati sint dies ad hoc festum celebrandum, in ipsis fieri confirmamus, quin ad alios transferri possit sine proprii

(1) Catech. Rom. p. II, *De Euchar.* cap. 4. n. 36.

(2) Conc. Trid. sess. XXIII, cap. 5. (3) S. Rit. Cong. 8 Mart. 1749.

Episcopi licentia. Iis parochis, qui, extra octavam hoc festum celebrant notum facimus, Missam debere esse de Festo seu Dominica occurrente, cum commemoratione tantum Smi. Sacramenti, nisi indultum apostolicum habeatur celebrandi de eodem augustissimo mysterio (1), quod tamen ab Ordinario concedi nequit.

XVI. Etsi omnes sacræ supplicationes seu processiones singulari pietatis sensu celebrari debeant, tamen splendidiori pompæ apparatu, ac majori religionis et venerationis affectu hæc peragenda est. Itaque parochi, ea appropinquante solemnitate, fidelium animos ad illam sancte celebrandam excitent, eosque admoneant de indulgentiis quæ lucrari possunt, atque hortentur, ut sacramento pœnitentiæ expiati, ad sacram mensam accedant, et assidue in pietatis operibus se exercent, Deo gratias agentes pro ineffabili beneficio, quo in Sacra Eucharistia donati sumus. Servetur adamussim quicquid præscriptum est in Rituali Romano, tam in titulo *de processibus* generatim, quam in speciali *de processione Smi. Sacramenti*, circa ordinem et ornatum præcipue viarum per quas transitura sit supplicatio, atque summo studio vitetur et amoveatur omne quod turbas excitat, profanum sapit, et a Dei honore abhorret.

XVII. Sanctissimum Sacramentum sub baldachino semper deferri debet (2), et ab ipso celebrante, si processio fiat immediate post Missam vel officium (3). Omnes tam laici, quam clerici intorticia, seu candelas accensas quatenus id fieri possit, in manibus habeant (4), et summum præferant religionis sensum, psalmos et hymnos cantantes. «Videant in primis sacerdotes, aliique ecclesiastici ordinis, ut remoto risu, mutuoque colloquio et vago oculorum aspectu, populum etiam ad pie devoteque precandum invitent (5). Toleratur consuetudo immemorabilis in processione pausandi, et Smm. Sacramentum super corporali extenso in altari seu mensa deponendi ad thurificandum, atque elargiendi cum ipso benedictionem, quam non tamen ubicumque altare aliquod exstructum sit dare licet, sed semel aut iterum (6).

XVIII. Præter hanc solemnem processionem, nulla alia cum Sanctissimo Sacramento extra ecclesiam celebrari licet, nisi ex gravi et publica causa ab Episcopo recognita et approbata (7). Intra ecclesiam fieri potest in functionibus, quæ Minervæ appellantur, et quoties licentia elargita sit solemniter exponendi Sanctissimam Eucharistiam.

(1) S. Rit. Cong. 10 Sept. 1796. — 11 Sept. 1847.

(2) S. Rit. Cong. 12 Sept. 1840. (3) *Cærem. Episc.* lib. II, cap. 33. Rit. Rom.

(4) S. Rit. Cong. 22 Maii 1841. (5) *Cærem. Ep.* lib. II, cap. 33, n. 4.

(6) Rit. Rom. *De processione*. (7) S. Rit. Cong. 23 Sept. 1820. 26 Mart. 1859.

TITULUS IV.

DE CULTU SACRATISSIMI CORDIS JESU.

I. Cultui Smi. Sacramenti jure merito jungamus oportet cultum Sacratissimi Cordis Jesu. Eximium hic cultus locum obtinet inter innumera beneficia, quæ Ecclesiæ contulit cœlestis ipsius sponsus, qui, cum sit mediator Dei et hominum (1), per quem accessum habemus ad Patrem (2), Cor suum dedit in consummationem operum, ipsius cultum in Ecclesia institui et propagari volens, ut omnia traheret ad se ipsum, unde in adorantes Patrem cum ipso et per ipsum in spiritu et veritate, divitias misericordiæ suæ benignus effundat. «Quid enim gratius et acceptius Deo nostro esse poterit, quidque fidelibus magis proficuum, quam quod Sacratissimum Cor Filii sui dilecti, in quo sibi bene complacuit, speciali cultu veneremur, qui cum hostiam et oblationem noluit, corpus aptavit Filio suo, in quo Cor ejus offeratur Deo Patri hostia in odorem suavitatis? Deus meus volui, statim humana carne indutus clamavit, et legem tuam in medio Cordis mei» (3).

II. Cultus, et quidem latriæ (4) debetur huic sacratissimo et augustissimo Cordi: pars enim cum sit corporis a Verbo divino assumpti, est vere, ex vi unionis hypostaticæ, Cor ipsius Personæ Verbi. Unde misericordiæ et charitatis infinitæ, qua Christus nos usque in finem dilexit, et quæ impulit eum ut Sanguinem funderet, mortemque pro salute nostra subiret, atque nobis Corpus in cibum, et Sanguinem in potum in Eucharistia relinqueret, est symbolum et organum. Ex illo Corde, lancea in cruce perforato, nata est Ecclesia, manarunt sacramenta, exivimus et nos omnes, qui ex aqua et sanguine inde profluentibus renati sumus per baptismum, et facti sumus de carne et corpore Christi. In hoc Corde inexhaustus est thesaurus misericordiæ, fons perennis gratiarum, et plenitudo bonorum omnium in nos derivandorum, ut in fide stantes, et in charitate radicati et fundati (5) possimus ad Deum accedere, hostes profligare, virtutibus abundare, et ad immarcescibilem gloriæ coronam pervenire.

III. Jam vero, cum ubicumque hic cultus inducitur aut inductus viget, ibi splendere incipiat, aut augeatur et refulgeat amor divinæ

(1) 1. Tim. II, 5. (2) Ephes. II, 18.
(3) Conc. Tarracon. Preces ad Ssmum. Patrem Clement. XIII. Pro extensione officii et Missæ sacr. Cor. Jesu, 13 Nov. 1738.
(4) Pius VI, Constit. *Auctorem fidei*. (5) Ephes. III, 17.

Eucharistiæ, quæ vitæ totius spiritualis et fons et centrum est, atque perfectio et robur, ideoque fructus pietatis percipiantur uberrimi, clarissime apparet, et a nemine negari potest, validissimum et vel maxime opportunum remedium exhiberi per hunc cultum, malis de quibus tantopere dolet piissima mater Ecclesia, quod nempe multorum in cordibus refriguerit charitas, et a pluribus deserta sint sacramenta, nomenque habentes quod vivant, mortui sunt (1). Ætate hac nostra in immensum succrevit superbiæ spiritus, atque inordinatus sui amor: at quomodo stare ista potuerint, si ab omnibus Ecclesiæ filiis divinum illud coleretur Cor, de quo pronuntiavit ipsemet Jesus: «Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde?» (2) Ea propter Pius IX, ven. memoriæ, fidelium omnium pietatem excitare voluit, «ut in plenitudine fidei semper confugiant ad Dominum nostrum Jesum Christum, qui redemit nos Deo in sanguine suo, ejusque dulcissimum Cor, flagrantissimæ erga nos charitatis victimam enixe jugiterque exorent, ut amoris sui vinculis omnes ad se ipsum trahat, utque omnes homines, sanctissimo suo amore inflammati, secundum Cor ejus ambulent digne Deo per omnia placentes, in omni bono opere fructificantes» (3).

IV. Studeant igitur qui animarum curam gerunt, omnesque verbi divini præcones, huic cultui et piissimæ devotioni tum sibi magis magisque intelligendæ et comparandæ, tum aliis, iis præsertim qui perfectiora æmulantur, aperiendæ et inculcandæ. Nihil in hoc pio opere omittant, præ oculis semper habentes, se eo magis ovibus suis esse profuturos, quo majori arserint charitatis igne erga Cor Domini sanctissimum, ex quo divitiæ gratiæ suæ abundantissime diffluunt in eos qui sui cultum amplectuntur, et sollicite curant ut ab aliis pariter amplectatur.

V. Hanc adhortationem eo promptiore mentis affectu commendamus, quod hæc ipsa civitas velut incunabula fuit in Hispania pulcherrimi illius ac frugiferi cultus, ex qua ad omnes catholicæ nostræ gentis provincias, diœceses, civitates, oppida, et pagos ipsos celerissima diffusionem pervenit, ideoque potiori studio et ardore in ipsa, ac in tota provincia adorandum et amandum est divinum Cor in nos charitate æstuans, ac pietate redundans. Ad hoc hortandum, et ad sacratissimi Cordis cultum toto zelo promovendum, etiam urget nos solemnitas totius provinciæ consecratio illi facta, cujus primus absque dubio fructus, auspice sancta Teresia, est hæc ipsa Provincialis Synodus.

(1) Apoc. III, 1. (2) Matth. XI, 29. (3) Encycl. *Quanta cura*.

Statim enim ac illa peracta fuit, unanimi impulsu permoti, et communi concordēs voto de synodo celebranda deliberavimus.

VI. Promoveatur ergo sacratissimi Cordis cultus, ut clerus, spiritu sacerdotali in suo fonte potatus, libertissime se impendat et superimpendat pro animabus (1), et populus spiritu Christi informatus, et ad Cor altum accedens, locum refugii inveniāt, ut salvus fiat ab hostium omnium incursione. Doceantur etiam fideles, hunc salutarum cultum in hoc præcipue esse, ut præter adorationem divino Cordi exhibendam, præter frequentes actus ad reparandas injurias Deo illatas directos; præter alia, tum publica, tum privata piæ devotionis exercitia; ad imitandum Christum Jesum animum nostrum convertamus, ut ipso per fidem habitante in cordibus nostris (2), vita etiam ejus manifestetur in carne nostra mortali (3), Sanctissimi enim Cordis illi veri cultores sunt, qui ipsius humilitatem, obedientiam, rerum omnium, et præsertim sui ipsius abnegationem, in omnes sincerissimam charitatem, in Patrem ardentissimum amorem, pro suo modulo, æmulantur, cum ipsemet Jesus cunctos alloquatur dicens: *discite a me* (4); *exemplum enim dedi vovis* (5).

VII. Ut autem hæc omnia ad praxim facilius reducantur, utque devotio erga Smum. Cor Jesu, et erga purissimum Cor B. M. V. magis magisque in dies crescat, optamus in singulis provinciæ nostræ paræciis et regularium ecclesiis, fidelium venerationi exponi imagines sacrorum Cordium Jesu et Mariæ. Concionatores insuper, sacerdotes omnes, sed præcipue parochos, gratitudine pleni et spe ducti hortamur in Domino, ut conatus et labores validos adhibeant ad commendandam, statuendam, fovendam et conservandam, prout fieri possit, in omnibus populis vel confraternitatem sacratissimi Cordis Jesu, vel piam precantium fœderationem, quæ *Apostolatus orationis* dicitur. Utraque, sed postrema præsertim commendatur, et gratiis augetur a Sanctissimo Domino nostro Leone XIII, tamquam aptissimum et efficacissimum medium, tum ad fidelium pietatem fovendam, tum ad obtinendās a divina clementia gratias, quibus hisce luctuosissimis temporibus tantopere indigent fideles (6).

(1) 2. Cor. XII, 15. (2) Ephes. III, 17. (3) 2. Cor. IV, 11.

(4) Matth. XI, 20. (5) Joann. XIII, 15.

(6) Litt. *Cum a Sodalibus* 30 Martii 1886.

TITULUS V.

DE CULTU BEATISSIMÆ VIRGINIS MARLÆ, ET SANCTORUM.

I. Sicut Spiritu Sancto afflante, inclamavit Apostolus Paulus: Regi sæculorum immortalī et invisibili, soli Deo honor et gloria (1), ita, illo pariter dictante, nos alloquitur Psalmista: laudate Dominum in sanctis ejus (2) quia mirabilis est in illis.—Deum itaque adorantes, sanctos quoque veneremur oportet. Hæc enim sanctorum cum Christo regnantium veneratio, nihil aliud est, nisi cultus Dei mediatu, quippe cujus majestas et benignitatis donum mirifice in iis resplendet, qui conformes facti sunt imaginis Filii ejus (3), quorumque exemplis efficacius adigimur, atque intercessione juvamus ad serviendum Deo viventi, et æternam gloriam promerendam, ut cum ipsis pariter glorierimur.

II. Jam vero inter omnes cœlites, una super omnes eminet beatissima Dei Genitrix Maria, quæ exaltata est super choros angelorum ad cœlestia regna, quamque «in primo instanti suæ Conceptionis, singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu, Salvatoris generis humani, ab omni originalis culpæ labe præservatam immunem» (4) fida fide lætabundi profitemur, quemadmodum a prioribus Ecclesiæ sæculis gens nostra piissimo amoris sensu professa est, ab Apostolica Sede, in posterioribus, dogma fidei declarari sæpius expostulavit, et publicis solemnitatibus, extractis templis, et piis multiplicatis foundationibus testificata semper fuit.

III. Hanc igitur speciosissimam Virginem, non fortuito inventam, sed a sæculo electam, ab Altissimo præcognitam et sibi præparatam, ab angelis servatam, a patribus præfiguratam, a prophetis promissam (5), cui fecit magna qui potens est (6), quam angelus reverenter salutavit, *Ave gratia plena* (7), de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus (8), et cujus ipse subditus esse voluit, eam matrem agnoscens (9), quamque nobis quoque matrem donavit (10), singulari prorsus amoris obsequio et cultu prosequamur, illique pleno gaudio venerantes jubilemus: est enim unde apud ipsam quodammodo glorierimur (11); quia naturam nostram habet, non aliam (12), gratia plena sibi, super-plena est nobis (13), omniaque per eam Deus nos habere voluit (14),

(1) 1. Tim. I, 17. (2) Ps. XC, 1. (3) Rom. VIII, 20.

(4) Pius IX, Bull. *Ineffabilis*. (5) S. Bernard. Serm. 1 super *Missus*.

(6) Luc. I, 49. (7) Id. id. 28. (8) Matth. I, 16. (9) Luc. II, 51.

(10) Joann. XIX, 27. (11) S. Thom. a Villan. Conc. 2 de *Nativ. Virg.*

(12) S. Petr. Damian. Serm. 1. de *Nativ. Virg.*

(13) S. Bernard. (14) Id. Serm. de *Nativ. B. M. V.*